

Granskningsredogörelse Stadsrevisionen

Göteborgs
Stad

Göteborgs Stadshus AB – granskning av verksamhetsåret 2017

Januari 2018

Göteborgs Stadshus AB. Granskning av verksamhetsåret 2017
Diarienummer: 0172/17

Lekmannarevisorer: Hans Aronsson och Lars Bergsten
Yrkesrevisor: Linda Bengtsson

www.goteborg.se/stadsrevisionen

Foton: Lo Birgersson, Klas Eriksson och Carina Gran

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Granskning av verksamheten	5
Grundläggande granskning	5
Granskning av bolagsstyrning	9
Styrelsens arbete med mål- och inriktningsdokument samt budget	19
Uppföljning av offentlighet och sekretess	22
Uppföljning av offentlighet och sekretess i Göteborgs Stadshus AB:s filial i Bryssel (före detta AB Gothenburg European Office)	24
Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering	25
Språkbruk och revisionstermer	26

Sammanfattning

Styrelse och verkställande direktör ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Årets granskning av bolaget omfattar:

- grundläggande granskning
- granskning av bolagsstyrning
- styrelsens arbete med mål- och inriktningsdokument samt budget
- uppföljning av föregående års rekommendationer.

Granskningen visar att delar av bolagets verksamhet har brister som behöver åtgärdas. Därför lämnar vi följande rekommendationer:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att upprätta och besluta om en arkivförteckning

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa att bolaget registrerar inkomna och upprättade handlingar i enlighet med gällande krav.

I övrigt bedömer vi att bolaget har skött verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att den interna kontrollen har varit tillräcklig.

Granskning av verksamheten

Styrelse och verkställande direktör ansvarar för att bolagets verksamhet bedrivs i enlighet med lagar och föreskrifter, bolagsordning samt ägardirektiv.

Lekmannarevisorernas uppdrag är att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Granskningen av verksamheten omfattar en grundläggande del, som är en översiktlig granskning av bolagets ledning och styrning samt interna kontroll, två fördjupade granskningar samt uppföljning av tidigare års granskning.¹

Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma bolagets ledning och styrning samt interna kontroll. Det innebär att revisorerna löpande följer styrelsens protokoll och handlingar och informerar sig om verksamheten. Granskningen omfattar följande delar:

- följsamhet mot kommunfullmäktiges ägardirektiv
- följsamhet mot kommunfullmäktiges riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag
- följsamhet mot kommunfullmäktiges budget
- följsamhet mot kommunfullmäktiges riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll
- följsamhet mot kommunfullmäktiges regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning
- styrning och uppföljning av verksamhet och ekonomi
- beslutsunderlag
- hantering av särskilda uppdrag från kommunstyrelsen/kommunfullmäktige.

¹ Se lekmannarevisorernas granskningsplan, april 2017

lakttagelser

Enligt styrelsens mål- och inriktningsdokument har Göteborg Stadshus AB (Stadshus) som moderbolag ett ansvar för att skapa goda förutsättningar för ägarstyrning och dialog i bolagskoncernen. En viktig uppgift för bolaget är att säkerställa och höja kompetensen i bolagen, exempelvis genom förtroendemannautbildning och fortbildningar av vd:ar². En gång om året ska en gemensam bolagsdag anordnas för de förtroendevalda i bolagsstyrelserna för att främja kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte³. Årets bolagsdag anordnades den 10 november 2017 i Göteborg.

I 2017 års budget finns ett avsnitt om beredning av ärende inom Stadshus AB. Här framkommer att Stadshus ska besluta om ärendeberedningsprocessen runt årsskiftet 2016/2017. Årets granskning visar att bolagets vd den 9 mars 2017 har beslutat om en anvisning för ärendeberedning i koncernen Göteborgs Stadshus. Information om anvisningen har varit uppe på styrelsemötet den 20 mars 2017.

Utvärdering av styrelsens arbete

I det styrande dokumentet Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag under avsnittet generella skyldigheter för bolagen, framgår att styrelsen årligen ska utvärdera sitt eget arbete. Utvärderingen ska protokollföras och tillställas Stadshus, som i sin tur på övergripande nivå ska informera kommunstyrelsen om sina iakttagelser. Föregående års granskning visade att stadens bolag inte regelmässigt skickade informationen om styrelsernas utvärdering till Stadshus. Föregående års granskning visade vidare att Stadshus saknade en rutin för att kontrollera om bolagsstyrelserna inkommit med underlag eller protokoll som stärker att en utvärdering ägt rum. I den information som Stadshus tillsände kommunstyrelsen under 2016 saknades upplysning om huruvida styrelserna hade utvärderat sitt eget arbete.

Vi riktade därför föregående år följande rekommendation till styrelsen:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att utveckla en rutin för årlig uppföljning och återredovisning till kommunstyrelsen avseende bolagsstyrelsernas utvärdering av sitt eget arbete.

Stadshus har under 2017 infört en rutin för årlig uppföljning och återredovisning av styrelsernas utvärdering av sitt eget arbete.

² Styrelsens mål- och inriktningsdokument 2017 och 2018

³ Styrelsens mål- och inriktningsdokument 2017 och 2018

Dotterbolagen ska årligen, i Uppföljningsrapport 1 ange datum för protokollförd utvärdering av styrelsens eget arbete avseende föregående räkenskapsår. Protokollet ska bifogas rapporteringen till Stadshus. Stadshus kontrollerar att styrelserna, i de bolag som direktrapporterar till Stadshus, har utvärderat sitt eget arbete. Återrapportering till kommunstyrelsen från Stadshus sker via Uppföljningsrapport 1.

Årets granskning visar att alla de bolag som direktrapporterar, har rapporterat in på vilka styrelsemöte deras styrelser samt dotterbolags styrelser har utvärderat sitt eget arbete samt bifogat protokollsutdrag.

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål

Bolagsstyrelsen ansvarar för uppföljningen av dels den egna verksamheten som det beskrivs i reglemente och ägardirektiv, dels kommunfullmäktiges mål, uppdrag och inriktningar. Rapporteringen till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige ska ske utifrån ett väsentlighetsperspektiv⁴.

Uppföljningen ska under året vara heltäckande och belysa hur verksamheten utvecklas i förhållande till de mål och inriktningar samt uppdrag som fastställts i kommunfullmäktiges budget och i det egna budgetbeslutet⁵. Uppföljningen ska göras med fokus på den verksamheten riktar sig till. Uppföljningen ska innehålla mätresultat men också analyser, slutsatser och kommentarer som förklarar resultatet och vad det betyder för såväl den egna verksamheten som Göteborg Stad som helhet⁶.

Alla nämnder och bolags bedömningar av sin måluppfyllelse ligger till grund för den bedömning som görs i Göteborgs Stads samlade uppföljningsrapport 2 del 2, den uppföljningsrapport som går till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Stadsledningskontoret gör en samlad utvärdering för respektive fullmäktigemål utifrån nämnder och styrelser rapportering av resultat, analys, sakkunskap och omvärldsbevakning.

Stadsrevisionens förtroendevalda revisorer bedömde i granskningen av Göteborgs Stads delårsbokslut 2017 att det inte var möjligt att bedöma måluppfyllelsen för de verksamhetsmål som kommunfullmäktige fastställt, utifrån den utvärdering som görs i delårsbokslutet.

⁴ Riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll 18§

⁵ Regler för ekonomisk planering, budget och uppföljning 14§, Riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll 19§

⁶ Riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll 19§

Stadsledningskontoret gör bedömningen att det för flera av målen saknas resultat i form av effekter som kan läsas av genom de indikatorer som har tagits fram. Bedömningen "viss" görs utifrån att det pågår många aktiviteter som bedöms skapa effekter på sikt. För att kunna utvärdera om valda strategier och aktiviteter är effektiva är nuvarande modell av uppföljning inte optimal utan skulle behöva kompletteras med mer kvalitativa utvärderingar⁷. Uppföljningen av fullmäktiges mål visar att nämnders och styrelsers arbete med att prioritera, bryta ner och kvantifiera målen behöver bli bättre.

I Stadshus uppföljningsrapport 2 för 2017 har alla kommunfullmäktiges mål följts upp med en bedömning av uppnådd måluppfyllelse. För tre av målen finns det exempel på insatser som har genomförts för att nå målet och för tolv av målen finns forum uppräknade där aktiviteter sker för att uppnå en god måluppfyllelse. Styrelsen kvantifierar målen det vill säga redovisar mätetal, indikatorer för endast fyra av kommunfullmäktiges 18 mål. Sammantaget gör Stadshus bedömningen att måluppfyllelsen är god för nio av målen. Att måluppfyllelsen är viss för fyra av målen och att den är svårbedömd för två av målen. För tre mål görs ingen bedömning alls i Stadshus uppföljningsrapport 2.

Bedömning

Lekmannarevisorernas bedömning är att bolaget har en tillfredsställande ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden som omfattats av den grundläggande granskningen.

Föregående års rekommendation bedöms vara omhändertagen.

Uppföljningen av kommunfullmäktiges mål sker i enlighet med den av kommunfullmäktige beslutade budgeten. Alla mål följs upp inom ramen för ordinarie uppföljningsprocess som har beslutats av kommunstyrelsen och återfinns i ”Struktur och tidplan för budget- och uppföljningsprocessen 2017”.

Vi vill dock uppmärksamma styrelsen på att den granskning som stadsrevisionen har genomfört av Göteborgs stads delårsbokslut 2017 visade att nämnders och styrelsers arbete med att prioritera, bryta ner och kvantifiera målen behöver bli bättre.

⁷ Göteborgs stads delårsrapport 2017

Granskning av bolagsstyrning

Lekmannarevisorerna har granskat bolagsstyrning i koncernbolaget Göteborgs Stadshus AB (Stadshus), moderbolagen Göteborg Energi AB, Förvaltnings AB Framtiden och Higab AB samt dotterbolaget Älvstranden Utveckling AB.

Vi har granskat bolagsstyrning för att bedöma om Stadshus medverkar till en bolagsstyrning i enlighet med ägardirektivet Riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag.

Utgångspunkter i granskningen

I riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag uttrycker kommunfullmäktige att ägarstyrningen ytterst handlar om att medverka till att kommunfullmäktiges mål och riktlinjer genomförs. Detta ska ske genom en aktiv och närvarande dialog samt ett konstruktivt och främjande arbetssätt, såväl mellan Stadshus och moderbolagen som mellan moderbolagen och dess dotterbolag. Ägardialogerna syftar till att stärka och tydliggöra den politiska styrningen.

I Stadshus och moderbolagens uppdrag ligger även att stödja kommunstyrelsen i utövande av sin uppsiktspflicht, ta initiativ till ändrad inriktning i bolagens uppdrag och att återföra väsentlig information till ägaren. Återförandet av väsentlig information förutsätts ske inom ramen för ordinarie uppföljningsrapporter och främst ta sin utgångspunkt i genomförda ägardialoger.

Vi förstår ägardirektivet som att ägaren vill stärka genomförandet av kommunfullmäktiges mål samt återförandet av strategisk och väsentlig information till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Därför vill vi med denna granskning svara på följande två revisionsfrågor:

- Vidtar bolaget tillräckligt med åtgärder för att säkerställa att kommunfullmäktiges mål genomförs?
- Vidtar bolaget tillräckligt med åtgärder för att säkerställa att strategisk och väsentlig information återförs till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige?

I syfte att bedöma om styrelsens åtgärder för att säkerställa att kommunfullmäktiges mål genomförs är tillräckliga har vi fokuserat på styrelsens mål- och inriktningsdokument och bolagets budget.

Avseende strategisk och väsentlig information har vi granskat ägardialoger och ärenden av principiell beskaffenhet. Våra metoder

består av dokumentstudier och intervjuer med personer som medverkar i ägarstyrningen eller bereder ägarstyrningsärenden.⁸

Granskningen omfattar endast styrningen gentemot moderbolagen (klustermödrarna) i koncernen.

Iakttagelser

Vi inleder detta avsnitt med iakttagelser avseende genomförandet av kommunfullmäktiges mål. Därefter redogör vi för våra iakttagelser avseende återförandet av strategisk och väsentlig information. Våra bedömningar redovisas slutligen i ett separat avsnitt.

För iakttagelser och bedömningar avseende styrelsens arbete med sitt mål- och inriktningsdokument, se separat avsnitt i granskningsredogörelsen.

Genomförandet av kommunfullmäktiges mål

Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrdokumentet för Göteborgs Stads bolagsstyrelser. Utifrån fullmäktiges budget ska varje styrelse utarbeta och besluta om ett inriktningsdokument. Detta utgör tillsammans med riktlinjer för ägarstyrning av stadens bolag samt ägardirektivet de grundläggande styrdokumenterna för bolaget. Efter det att styrelsen har beslutat om ett inriktningsdokument ska styrelserna uppdra åt bolaget att utarbeta ett förslag till budget.

Inriktningsdokument

Styrelsen ska i första hand bryta ner och anpassa fullmäktiges mål och inriktningar till sin verksamhet för att bidra till god måluppfyllelse ur ett hela-staden-perspektiv. Därefter kan styrelsen göra ytterligare prioriteringar och formuleringar utifrån den egna verksamhetens förutsättningar. I inriktningsdokumentet ska det tydligt framgå hur målen ska uppnås. Ansvaret för att utarbeta och besluta om inriktningsdokumentet kan inte delegeras.⁹

⁸ I granskningen bygger våra bedömningar på revisionskriterier hämtade från riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag, riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll och kommunallagens 3 kapitel 17 §.

⁹ Stadens riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll skiljer sig delvis i 10 § i det att bolagsstyrelsen med utgångspunkt från sitt reglemente/bolagsordning/ ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, andra styrande dokument samt analys av nulägesfaktorer och utvecklingstendenser ska initiera budgetarbetet genom att utarbeta och besluta om ett inriktningsdokument. Vidare skiljer sig stadens riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll från fullmäktiges budget vad gäller att det av styrelsens inriktningsdokument tydligt ska framgå vilka processägare som styrelsen avser samverka och föra dialog med för att nå måluppfyllelse.

Stadshus styrelse beslutade på styrelsemötet den 2 oktober att fastställa sitt mål- och inriktningsdokument för 2018. I styrelsens mål- och inriktningsdokument framgår att Stadshus utifrån den beslutade bolagsstrukturen och gällande ägardirektiv ska utveckla rollen som stadens bolagskoncernledning. Därtill ska Stadshus aktivt följa hur bolagsklustren samordnar mot de mål som identifierats i stadens budget.

Stadshus ska, utifrån sitt uppdrag att främja en aktiv ägarstyrning och finansiell samordning i bolagskoncernen, särskilt arbeta med två mål,

Göteborg ska vara en jämlik stad

Göteborg ska minska sin miljö- och klimatpåverkan för att bli en hållbar stad med globalt och lokalt rättvisa utsläpp.

För målen ovan framgår processägare och vikten av att Stadshus samverkar med dessa.

Utöver arbetet med dessa två mål ska Stadshus även kontinuerligt beakta övriga mål i kommunfullmäktiges budget. Utifrån sitt uppdrag att återföra väsentlig och strategisk information till kommunstyrelsen i syfte att stärka stadens styrning av bolagen, ska Stadshus följa samtliga mål och uppdrag i kommunfullmäktiges budget som berör stadens bolag. Bolaget ska löpande värdera vilka mål och uppdrag som ska prioriteras inom ramen för ägardialoger och vilka som endast följs upp inom ramen för ordinarie uppföljningsrapportering.

Styrelsen lämnar i en bilaga till sitt mål- och inriktningsdokument en vägledning för hur Stadshus ska förhålla sig till kommunfullmäktiges övriga mål och uppdrag.

Budget

Efter det att styrelsen har beslutat om ett inriktningsdokument ska styrelsen uppdra åt bolaget att utarbeta ett förslag till budget. Förslaget ska baseras på styrelsens inriktningsdokument och innehålla konkreta och kvantifierbara mål samt beskriva hur de ska nås. Budgeten ska klargöra hur bolaget ska samverka och föra dialog med processägare och andra relevanta förvaltningar och bolag i syfte att nå god måluppfyllelse. Förslaget ska i samma syfte klargöra hur en tät dialog mellan styrelse och bolag ska etableras och upprätthållas. När förslaget till budget har färdigställts ska det behandlas och beslutas av styrelsen.

Stadshus budget innehåller en genomgång av alla kommunfullmäktiges mål och uppdrag och hur de ska följas upp. I budgeten framgår hur bolaget i sin verksamhet ska arbeta för att få genomslag i bolagskoncernen för de två mål som styrelsen i sitt mål- och inriktningsdokument har beslutat att bolaget särskilt ska arbeta med.

Utöver de två prioriterade målen pekar styrelsen i sitt inriktningsdokument på ett antal områden och inriktningar som Stadshuset ska fokusera på under året. En utveckling kring hur detta ska ske återfinns i bolagets budget och verksamhetsplan.

Förslag till aktiviteter för att uppnå god måluppfyllelse beskrivs i budgeten på en övergripande nivå och på en mer detaljerad nivå i verksamhetsplanen.

Budgeten tar upp kommunstyrelsens och Stadshusets roller och ansvar. Vi kan se att innehållet i detta avsnitt har förändrats 2018 jämfört med 2017. I 2018 års budget är avsnittet av mer övergripande karaktär jämfört med 2017 då det fanns en mer preciserad punktlista över hur Stadshuset ytterligare kunde utveckla samverkan och säkerställa tydlighet i arbetet och samordningen med kommunstyrelsen. Bolaget har i år valt att inte lika tydligt precisera hur denna samverkan ytterligare ska utvecklas då ett projekt pågår där Stadshuset och stadsledningskontoret tillsammans arbetar för att särskilja och renodla respektive organisations roller i arbetet med uppsikten över stadens bolag.

Budgeten för 2018 är beslutad av styrelsen på styrelsemötet den 30 oktober 2017.

Återförande av strategisk och väsentlig information

Återförande av strategisk och väsentlig information riktas både mot kommunfullmäktige i syfte att ge underlag för att utöva ägarstyrning och mot kommunstyrelsen som stöd för uppsiktsplikten.

Ägardialoger

Kommunfullmäktige har uppdragit åt Stadshuset att utöva ägarstyrningen bland annat genom att genomföra årliga ägardialoger. Enligt riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag ska ägardialogen ha sin utgångspunkt i möten där styrelse möter styrelse i syfte att stärka och tydliggöra den politiska styrningen av bolagen. Ägardialogerna ska ha god framförhållning, vara planerade och strukturerade med en i förväg känd och utsänd dagordning med frågor och fördjupningsområden som ska behandlas.

Enligt styrelsens mål- och inriktningsdokument för 2018 har Stadshuset uppdraget att genom ägardialoger säkerställa att arbetet för att nå kommunfullmäktiges mål för bolagen genomförs. Stadshuset ska vidare ha ett stödjande, rådgivande och koordinerande förhållningssätt gentemot bolagen.

Bolagskustren inom koncernen har olika förutsättningar och ”mognadsgrad” ifråga om ägarstyrning. Stadshuset ska därför situationsanpassa ägardialogen utifrån dessa förutsättningar för att

möjliggöra större fokusering på de kluster som har störst behov av tydlighet i ägarstyrningen.¹⁰

Bolagets budget slår fast att ägardialogsprocessen utgör bolagets kärnprocess. Stadshus ska planera och genomföra ägardialog med moderbolagen minst en gång per år. Fokus i ägardialogen ska vara på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, affärsplan, större investeringar, väsentliga risker, viktiga policyfrågor samt frågor av större vikt som ska underställas kommunfullmäktige.

Ägardialogerna mellan stadshus styrelse och moderbolagen ska följa en av Stadshus vd fastställd processbeskrivning¹¹. Enligt processbeskrivningen ska ägardialogen bestå av följande sju delar:

- Beredning av temaunderlag till styrelsemöte
- Temaföredragning vid styrelsemöte
- Inbjudan till ägardialog
- Styrelsens ägardialog
- Beredning av handlingsplan ägardialog
- Styrelsens beslut om handlingsplan ägardialog
- Uppföljning av handlingsplan ägardialog

Det är den bolagsansvarige på Stadshus som ansvarar för att upprätta ett temaunderlag med frågeställningar till styrelsen i Stadshus. Inför framtagandet av underlaget ska en avstämning och dialog ske med berört moderbolag och andra berörda såsom till exempel stadsledningskontoret, politiska sekreterare och andra interna och externa intressenter.

Bolagsansvarige på Stadshus är temaföredragande på styrelsemötet. Efter styrelsemötet, där styrelsen diskuterar temaunderlaget, justerar bolagsansvarige vid behov temaunderlaget med frågeställningarna och översänder inbjudan till moderbolaget. Inbjudan riktar sig till hela styrelsen.

Ägardialogerna äger rum i samband med Stadshus ordinarie styrelsemöten. Hela Stadshus styrelse deltar i ägardialogen. Efter ägardialogen upprättar bolagsansvarige ett förslag till handlingsplan med beslutade åtgärder och tidplan för när moderbolaget ska återrapportera till Stadshus. Handlingsplanen stäms av med berört bolag och styrelserna. Stadshus styrelse beslutar om handlingsplanen som därefter expedieras till kommunstyrelsen och berört bolag. Bolagsansvarig på Stadshus är

¹⁰ Stadshus styrelses mål- och inriktningsdokument 2018

¹¹ Stadshus AB:s ägardialogsprocess, fastställdesdatum 2016-12-08, Fastställd av vd.

ansvarig för att även berörda tjänstemän på stadsledningskontoret får information om innehållet i handlingsplanen.

Enligt processbeskrivningen ska handlingsplanens aktiviteter föras in i särskilt exceldokument ”löpande uppföljningslista”.

Vår granskning visar att Stadshus årligen genomför ägardialoger med alla sina klustermödrar. Ägardialogerna synes följa den av vd fastställda processbeskrivningen. Det i processbeskrivningen omnämnda exceldokumentet ”löpande uppföljningslista” används inte längre. Den nya rutinen är att bolagsansvariga själva, på det sätt som de anser är lämpligt, följer upp att det som beslutas i handlingsplanerna återrapporteras inom beslutad tidplan.

Vår granskning av protokollen för 2016 och 2017 visar att uppslutning på ägardialogerna är god, både från Stadshus styrelse och moderbolagens styrelser. Stora delar av styrelserna och hela eller minst två av tre ledamöter i presidierna, deltar på ägardialogerna. På samtliga granskade ägardialoger förutom två deltar ordförande (Göteborg & Co 2017 och Higab 2016).

Processbeskrivningen för ägardialogprocessen innehåller också hänvisningar till bolagets budget 2017. I samband med antagandet av budget 2017 beslutade styrelsen att i princip samtliga ägardialoger under 2017 ska innehålla följande frågeställningar:

- Fördjupad ekonomisk analys med särskilt beaktande av bolags/klusters roll i förhållande till den samlade koncernens ekonomi samt med analys av bolagets/klustrets investeringsverksamhet.
- Bidrag till stadens gemensamma arbete för Jämlikt Göteborg med utgångspunkt i respektive bolags affärsplan.
- Bidrag för måluppfyllelse av stadens miljö- och klimatmål med särskilt fokus på bolags/klusters samordning för ökad produktion av förnyelsebar energi och effektiviseringar.
- Möjliga synergier och utvecklingsarbeten inom klustret.

Vid genomgång av inbjudningarna till ägardialogerna 2017 och handlingsplanerna framkommer att frågeställningen bidrag till stadens gemensamma arbete för jämlikt Göteborg inte har varit med som ett dialogområde vid fem av årets sju granskade inbjudningar till ägardialog. Detta område har enligt inbjudan, endast lyfts som ett dialogområde vid ägardialogerna med Framtiden och Göteborgs Spårvägar. Även frågeställningar kring bolagets och koncernens bidrag för måluppfyllelse av stadens miljö- och klimatmål saknas i tre av årets sju granskade ägardialoger.

Utöver punkterna ovan identifierade Stadshus AB ytterligare en fråga som vid behov bör lyftas i samband med ägardialoger 2017;

- Publicering av handlingar på hemsidan i enlighet med KF:s beslut (aktuellt i de fall där bolaget inte publicerar handlingar).

Stadsrevisionens lekmannarevisorer har i granskningarna 2017 konstaterat att det fortfarande finns bolag som inte gör handlingar tillgängliga på stadens hemsida i enlighet med kommunfullmäktiges gällande riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag. Göteborgs Energi och Göteborgs Spårvägar tillgängliggör endast dagordningar och protokoll på stadens hemsida. Vi kan i vår granskning av ägardialogerna se att fråga om publicering av handlingar endast återfinns i handlingsplanen för Göteborgs Hamn.

Ärenden av principiell beskaffenhet

Enligt aktiebolagslagen ska varje bolag ha en bolagsordning. Bolagsordningen ska bland annat ange bolagets namn, föremålet för verksamheten och vilka ärenden som ska förekomma vid ordinarie bolagsstämma. Kommunallagen (kap. 3 § 17) anger att de kommunala bolagens bolagsordningar också ska ange att ”fullmäktige får ta ställning innan beslut av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas av bolagsstyrelsen”. Fullmäktige har beslutat att det är styrelsen i berört bolag som ska se till att fullmäktige ges möjlighet att ta sådan ställning. Därutöver är det Stadshus och moderbolagens ansvar att följa om bolagen gör sådan framställan.¹²

Varje ärendes karaktär ska prövas och värderas av den enskilda bolagsstyrelsen, råder det tveksamhet ska Stadshus tillfrågas. När det gäller ärenden i dotterbolagsstyrelser ska moderbolagen ges tillfälle att yttra sig. Även Stadshus ska ges tillfälle att yttra sig innan kommunstyrelsen bereder ärendet och lämnar förslag till fullmäktige. Enligt riktlinjerna ska ärenden underställas fullmäktige i god tid.¹³

I Göteborgs Stads riktlinjer och direktiv för stadens bolag lämnas flera exempel på ärenden, med tillägget att exempellistan inte är uttömmande. Även i Stadshus anvisning för beredning av ärenden i koncernen Göteborgs Stadshus finns exempel på vad som skulle kunna vara ett sådant ärende.

Fullmäktiges riktlinjer för styrning, uppföljning och kontroll reglerar den här typen av ärenden. Här anges att styrelser i vissa fall har rätt att besluta om ändrad inriktning eller omfattning av en verksamhet som de bedömer lämplig eller nödvändig. Dock ska ändringar av drift- och

¹² Riktlinjer och direktiv för Göteborgs stads bolag

¹³ Riktlinjer och direktiv för Göteborgs stads bolag

investeringsverksamhet som innebär en avsevärd förändring av verksamheten eller är av principiell art i förhållande till mål och inriktningar alltid lyftas till fullmäktige. I samband med det ska konsekvenser, på kort och lång sikt utifrån relevanta perspektiv, tydligt framgå i styrelsens beslutsunderlag.

Stadshus har tagit fram en anvisning för ärendeberedning i koncernen Göteborgs Stadshus. Anvisningen är beslutad av Stadshus vd den 9 mars 2017 och har varit uppe som ett informationsärende på styrelsens möte den 20 mars 2017. Anvisningen är ett resultat av ett uppdrag från styrelsen med målet att utveckla och kvalitetssäkra beredningen av underlag för politiska beslut i bolagskoncernen Göteborgs Stadshus AB. Framtagandet av anvisningen är också en del i det arbete som pågår inom Stadshus med att konkretisera de av kommunfullmäktige beslutade riktlinjer och direktiv för Göteborgs stads bolag utifrån de ansvar och roller som har definierats. Framtagandet av anvisningen har bedrivits i samverkan med representanter från stadsledningskontoret och två klustermödrar, Göteborgs Energi och Göteborg & Co. Övriga klustermödrar har haft möjlighet att i arbetets slutfas lämna synpunkter och kommentarer. Särskild fokus har varit hantering och samordning av ärenden av principiell beskaffenhet eller av större vikt, så kallade 3:17 ärenden¹⁴. Anvisningen tydliggör att varje styrelse har ett ansvar att identifiera, formulera och hemställa om kommunfullmäktiges ställningstagande vid dessa ärenden.

Anvisningen tar upp följande olika ärendetyper och hur de ska hanteras:

- principiella ärenden (KL 3:17),
- ärenden som följer av uppdrag som beslutats i kommunfullmäktige ärenden som utgör åiterrapportering av aktiviteter
- besvarande av remisser
- besvarande av motioner

Ärende av principiell beskaffenhet initieras av någon av bolagsstyrelserna i koncernen. Det är styrelsen i det enskilda bolaget som självständigt fattar beslut samt gör bedömningen av om ärendet ska hemställas till kommunfullmäktige för ställningstagande. I anvisningen återfinns exempel på ärenden som är av principiell beskaffenhet och vägledning kring hur styrelsen kan resonera vid bedömning av om ett ärende är av principiell beskaffenhet eller inte. Alla ärenden av principiell beskaffenhet som har varit uppe för beslut i Stadshus styrelse har adresserats till Stadshus av en

¹⁴ Enligt Kommunallagen 3 kapitlet 17§

moderbolagsstyrelse i koncernen, inget ärende har initierats av Stadshus egen styrelse.

Som tidigare beskrivits ska fokus i ägardialogen bland annat vara på större investeringar samt frågor av större vikt som ska underställas kommunfullmäktige. Vår granskning visar att denna typ av frågor lyfts på ägardialogerna.

Bedömning

Vi har granskat bolagsstyrning för att bedöma om styrelsen medverkar till en ägarstyrning i enlighet med fullmäktiges riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag.

Genomförande av kommunfullmäktiges mål

Utifrån den granskning som genomförts är det vår sammanfattande bedömning att styrelsen vidtar tillräckligt med åtgärder för att säkerställa att fullmäktiges mål genomförs.

Vår bedömning är att styrelsen upprättar sitt mål- och inriktningsdokument i enlighet med kommunfullmäktiges beslut. Inriktningen i dokumentet bedöms utgå från kommunfullmäktiges mål. Det framgår också hur bolaget ska arbeta för att nå måluppfyllelsen.

Styrelsens mål- och inriktningsdokument och bolagets budget stämmer innehållsmässigt överens med varandra. Vår bedömning är att budgeten har konkretiserat målformuleringar och strategier utifrån styrelsens inriktningsdokument. Budgeten och verksamhetsplanen bör dock utvecklas vad gäller måtetal i syfte att kunna mäta graden av måluppfyllelse.

Återförande av väsentlig och strategisk information

Vår sammanfattande bedömning är att styrelsen medverkar till en ägarstyrning i enlighet med kommunfullmäktiges riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag.

Styrelsen genomför årligen ägardialoger med klustermödrarna. Ägardialogerna följer den av vd fastställda processbeskrivningen.

Stadshus hanterar ärenden som bedöms vara av sådan principiell karaktär att de ska underställas kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige enligt gällande regelverk.

Styrelsen vidtar åtgärder för att stödja kommunstyrelsen i uppdraget att återföra strategisk och väsentlig information till kommunfullmäktige. Vi ser positivt på det projekt som pågår med syfte att stärka och ytterligare förbättra stadens styrning av bolagskoncernen.

I granskningen har framkommit följande iakttagelser som bör beaktas:

Det exceldokument ”löpande uppföljningslista” som hänvisas till i ägardialogsprocessen har inte använts under 2017. Processbeskrivningen innehåller också hänvisningar till bolagets budget 2017. Beskrivningen behöver revideras i och med att exceldokumentet inte längre används. Rutinen har förändrats och med anledning av att styrelsen har antagit en ny budget för 2018. Enligt information från bolaget väntar de med en uppdatering av ägardialogsprocessen då detta är en delprocess i pågående förändringsarbete.

Vi konstaterar att det fortfarande finns bolag inom koncernen som inte gör handlingar tillgängliga på stadens hemsida i enlighet med kommunfullmäktiges gällande riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag. Enligt bolagets budget 2017 ska frågan om publicering av handlingar vid behov lyftas i samband med ägardialogerna. Enligt den dokumentation som vi har erhållit synes frågan endast ha lyfts i ägardialogen med Göteborgs Hamn. Frågan bör även lyftas vid ägardialoger med Göteborg Energi och Göteborg Spårvägar.

Iakttagelser från de i granskningen ingående moderbolagen

Moderbolagen ska också minst en gång per år planera och genomföra ägardialoger med sina dotterbolag. Fokus i ägardialogerna ska vara samma som för Stadshuset, det vill säga på ägardirektiv, kommunfullmäktiges budget, affärsplan, större investeringar, väsentliga risker, viktiga policyfrågor samt frågor av större vikt som ska underställas kommunfullmäktige. Dotterbolagen ska medverka i strategisk ägardialog och i den samverkan och samordning i övrigt som moderbolaget tar initiativ till.¹⁵

Granskning av bolagsstyrning genomfördes i år även på Göteborgs Energi AB, Förvaltnings AB Framtiden och Higab AB. Nedan redogör vi kortfattat för några iakttagelser från dessa granskningar. För mer information se respektive bolags granskningsredogörelse 2017.

Styrelsen i Förvaltnings AB Framtiden fattade på styrelsemötet i oktober beslut om att ägardialogerna med dotterbolagen i Framtidenkoncernen ska hanteras av presidiet utökad med ytterligare en ledamot. Vid årets granskning av koncernen Förvaltnings AB Framtiden framkommer att styrelsen inte är eniga i frågan om hur stora delar av styrelsen som ska delta på ägardialogerna med dotterbolagen. Efter ägardialogerna i Förvaltnings AB Framtiden upprättas inga handlingsplaner utan endast anteckningar.

¹⁵ Göteborgs stads riktlinjer och direktiv för stadens bolag

Vid granskningen av koncernen Göteborg Energi noteras att ägardialogerna inte sker mellan styrelserna utan mellan ägarrepresentanter i moderbolaget och dotterbolagsstyrelse. Ägarrepresentanterna består i regel av vd, ekonomidirektör samt senior advisor. Dotterbolagsstyrelserna representeras av vd samt styrelseordförande. Här ska tilläggas att dotterbolagsstyrelserna för de helägda dotterbolagen består av tjänstemän.

Koncernen anger att de inte anser att de avviker från stadens riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag vad gäller representationen i ägardialoger inom koncernen Göteborg Energi AB. Detta för att Göteborg Energi AB utgör ett undantag med tjänstemannastyrelse. Koncernen anger vidare att den politiska styrningen från koncernstyrelsen sker genom att de bland annat beslutar om vilka styrparametrar och mål som ska gälla för dessa dotterbolag.

Enligt riktlinjer och direktiv för Göteborgs Stads bolag ska ägardialogen ha sin utgångspunkt i möten där styrelse möter styrelse i syfte att stärka och tydliggöra den politiska styrningen av bolagen. Lekmannarevisorerna i Göteborgs Energi gör därför bedömning är att koncernen avviker från ovanstående vad gäller representationen i ägardialogerna inom koncernen Göteborg Energi AB.

Higab AB:s ägardialoger med dotterbolagens styrelser genomförs enligt en modell som påminner om när Stadshus styrelse möter Higabs styrelse. Higab AB skickar under innevarande år ut inbjudningar till dotterbolagsstyrelserna i slutet av januari månad, följer upp med mer detaljerade dagordningar, genomför ägardialoger i slutet av mars och fastställer förslag till handlingsplaner på styrelsemötet den 27 september. Till skillnad från stadshuskoncernen, där ägardialogen är en kärnprocess, har bolaget inte dokumenterat hur det är tänkt att ägardialoger ska gå till.

Styrelsens arbete med mål- och inriktningsdokument samt budget

I årets granskning av bolagsstyrning har styrelsens mål- och inriktningsdokument granskats för att besvara frågan om bolaget vidtar tillräckligt med åtgärder för att säkerställa att kommunfullmäktiges mål genomförs¹⁶.

¹⁶ För iakttagelser och bedömningar se avsnitt "Granskning av bolagsstyrning" i granskningsredogörelsen

Vi har här granskat om styrelsens arbete med mål- och inriktningsdokument samt budget sker i enlighet med kommunfullmäktiges budgetbeslut 2017.

Utgångspunkter i granskningen

Kommunfullmäktiges årliga budgetbeslut är det övergripande styrdokumentet för stadens samtliga nämnder och bolag. Utifrån kommunfullmäktiges budget ska styrelsen utarbeta och besluta om ett inriktningsdokument för den egna budgeten. I första hand ska styrelsen bryta ner kommunfullmäktiges prioriterade mål och inriktningar och anpassa dem till sin verksamhet. Varje styrelse ansvarar för att uppnå sin del av kommunfullmäktiges mål och för att värdera hur dessa ska styra den egna verksamheten. I styrelsens inriktningsdokument ska det tydligt framgå hur kommunfullmäktiges prioriterade mål ska uppnås. Därefter kan ytterligare prioriteringar och formuleringar göras utifrån den egna verksamhetens förutsättningar. Fullmäktige är tydlig med att ansvaret för framtagande och beslut om inriktningsdokument inte kan delegeras.¹⁷

När styrelsen har beslutat om ett inriktningsdokument ska den delegera utarbetandet av en budget till bolaget. Budgeten ska baseras på styrelsens inriktningsdokument och innehålla konkreta och kvantifierbara mål samt beskriva hur målen ska nås. Den ska klargöra hur bolaget ska samverka och föra dialog med processägare och andra relevanta förvaltningar och bolag i syfte att nå god måloppfyllelse. Den ska också klargöra hur en tät dialog mellan styrelse och bolag ska etableras och upprätthållas. Budgeten behandlas och beslutas därefter av styrelsen som har det övergripande ansvaret.¹⁸

lakttagelser

På styrelsens konferens den 29 augusti förde styrelsen diskussioner och arbetade gemensamt fram ett utkast till sitt mål- och inriktningsdokument.

Vid vårt möte med styrelsens presidie framkommer att ansvaret för att ta fram detta dokument inte är delegerat till bolagets tjänstepersoner. Ansvaret för framtagandet och innehållet i styrelsens mål- och inriktningsdokument vilar på styrelsen.

Stadshus styrelse beslutade på styrelsemötet den 2 oktober att fastställa sitt mål- och inriktningsdokument för 2018. I samband med styrelsens beslut om mål- och inriktningsdokument delegeras utarbetandet av budget till bolaget. De målprioriteringar som styrelsen

¹⁷ Kommunfullmäktiges budget 2017

¹⁸ Kommunfullmäktiges budget 2017

har gjort i sitt mål- och inriktningsdokument återfinns i bolagets budget. För vidare iakttagelser kring prioriteringar av kommunfullmäktiges mål och övriga mål för verksamheten, se avsnitt granskning av bolagsstyrning ovan.

I Stadshus budget framgår hur bolaget i sin verksamhet ska arbeta för att få genomslag i bolagskoncernen för de två mål som styrelsen i sitt mål- och inriktningsdokument har beslutat att bolaget särskilt ska arbeta med. Samverkan med processägare lyfts fram. I budgeten för 2017 lyfts det också fram hur samverkan ska ske medan bolaget i budgeten för 2018 valt att lyfta fram att samverkan ska ske och att det är särskilt viktigt att den sker med de som har processägaransvar för målet. Men hur detta samarbete ska ske väljer bolaget att överlämna till den som är utsedd processägare. Förslag till aktiviteter för att uppnå god måluppfyllelse beskrivs i bolagets verksamhetsplan.

Budgeten innehåller en genomgång av alla kommunfullmäktiges mål och uppdrag och hur de ska följas upp. Utöver de två prioriterade målen pekar styrelsen på ett antal områden och inriktningar som bolaget ska fokusera på under året. Detta avsnitt har utvecklats i budgeten för 2018, jämfört med budget 2017.

Det är i budgeten beskrivet hur bolaget ska utveckla den aktiva ägarstyrningen. Ett avsnitt belyser ägardialogerna och hur bolaget ska arbeta med ägardialogerna under kommande verksamhetsår. I budgeten framgår vilket fokus och vilka frågeställningar som ägardialogerna ska innehålla samt vilka delområden som ska utvecklas vidare inom ramen för detta arbete. För vidare iakttagelser kring ägarstyrningen och ägardialoger se avsnittet granskning av bolagsstyrning ovan.

Budgeten innehåller förslag till aktiviteter för att uppnå målen. Verksamhetsplanen innehåller förslag till aktiviteter, med ansvar, tidplan och hantering. Det saknas dock i budgeten och i verksamhetsplanen mätetal för kommunfullmäktiges mål.

Budgeten för 2018 är beslutad av styrelsen på styrelsemötet den 30 oktober 2017.

Bedömning

Lekmannarevisorernas bedömning är att styrelsens arbete med mål- och inriktningsdokument samt budget i allt väsentligt sker i enlighet med kommunfullmäktiges budgetbeslut 2017.

Vår bedömning är att styrelsen inte har delegerat arbetet med sitt mål- och inriktningsdokument utan självständigt brutit ner kommunfullmäktiges mål och anpassat dem till sin verksamhet. Det

framgår hur målen ska uppnås. Ytterligare prioriteringar har också gjorts utifrån den egna verksamhetens förutsättningar.

Styrelsen har sedan till bolaget delegerat utarbetandet av budgeten. Den baseras på styrelsens mål- och inriktningsdokument och innehåller konkreta mål samt information om samverkan med processägare.

I granskningen har framkommit följande iakttagelse som bör beaktas:

Budgeten innehåller förslag till aktiviteter för att uppnå målen. Verksamhetsplanen innehåller förslag till aktiviteter, med ansvar, tidplan och hantering. Det saknas dock i budgeten och i verksamhetsplanen mätetal för kommunfullmäktiges mål. Avsaknad av mätetal innebär att det enligt vår bedömning saknas information om utifrån vad och hur bedömningen ska ske av måluppfyllelsen i uppföljningen till kommunstyrelsen, se även våra iakttagelser och bedömningar under avsnittet grundläggande granskning ovan.

Uppföljning av offentlighet och sekretess

Lekmannarevisorerna granskade år 2015 bolagets rutiner för offentlighet och sekretess. Granskningen resulterade i att vi riktade följande rekommendation till bolaget:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att upprätta och besluta om en arkivförteckning.

Vid föregående års uppföljning av rekommendationen framkom att bolaget, under hösten 2016 har upprättat en processororienterad klassificeringsstruktur som i början av november 2016 skickades till Regionarkivet för godkännande. Vid utgången av verksamhetsåret 2016 pågick avstämning av den processororienterade klassificeringsstrukturen med Regionarkivet.

Vi har i år följt upp denna rekommendation med Stadshus kansli- och kommunikationsansvarig samt tagit del av den mailkorrespondens som förts med Regionarkivet.

lakttagelser

Under 2017 har bolaget haft flera möten och mailkorrespondens med Regionarkivet för att få den av Stadshus upprättade klassificeringsstrukturen godkänd. Stadshus anser att det har dragit ut på tiden då de inte får klara besked av Regionarkivet avseende vad det är i deras upprättade klassificeringsstruktur som de behöver förändra. Vid byte av handläggare av ärendet våren 2017 framkom enligt Stadshus medarbetare även ett flertal nya punkter som behövde justeras. Regionarkivet skriver i ett av sina svar till Stadshus att ”vi ska fortsätta

resonera om er klassificeringsstruktur på de punkter som varit problematiska för Regionarkivet, vad av det som är möjligt att göra avkall på och nå fram till ett beslut om godkännande. Det behöver ju bli en produkt som fungerar för er idag med också för allmänhetens insyn och framtida forskning”.

Enligt yttrandet från styrelsen till stadsrevisionen den 13 juni 2016 skulle arbetet med klassificeringsstrukturen vara klart vid utgången av 2016 men processen kring godkännandet har tagit längre tid än Göteborgs Stadshus förutspådde. I skrivande stund är Stadshus klassificeringsstruktur ännu inte godkänd av Regionarkivet.

När klassificeringsstrukturen är klar och godkänd av Regionarkivet kommer dokumentet att behandlas i styrelsen. Bolaget kommer därefter påbörja arbetet med att ta fram de dokument som enligt ”Riktlinjer till arkivreglemente avseende redovisning och gallring av allmänna handlingar” ska finnas på plats, däribland en arkivförteckning.

Bedömning

Bolagets arbete med en processororienterad klassificeringsstruktur är överlämnat till Regionarkivet för godkännande. På grund av att slutgranskningen har dragit ut på tiden har inte styrelsen kunnat besluta om klassificeringsstrukturen under innevarande år.

Även om bolaget har tagit fram en klassificeringsstruktur är det vår bedömning är att rekommendationen inte är omhändertagen eftersom styrelsen ännu inte beslutat om en arkivförteckning. Rekommendationen kvarstår därför.

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att upprätta och besluta om en arkivförteckning.

Uppföljning av offentlighet och sekretess i Göteborgs Stadshus AB:s filial i Bryssel (före detta AB Gothenburg European Office)

Lekmannarevisorerna granskade år 2015 och 2016 offentlighet och sekretess i AB Gothenburg European Office. Granskningen resulterade i att följande rekommendation kvarstod 2016:

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa att bolaget registrerar inkomna och upprättade handlingar i enlighet med gällande krav.

lakttagelser

Vad gäller rekommendationen om att inkomna och upprättade handlingar ska registreras i enlighet med gällande krav uppgav AB Gothenburg European Office vid föregående års granskning att Göteborgs Stadshus diariesystem kommer att användas i och med fusionen mellan bolagen. Stadshus har under 2017 inte integrerat filialen i Bryssel i sitt diariesystem. Detta innebär att filialen i Bryssel även under 2017 har sin ärende- och diariehantering ordnat i Excel. Anledningen är enligt information från Stadshus att de har inväntat att klassificeringsstrukturen för Stadshus ska bli godkänd av Regionarkivet innan integrering av Filialen i Stadshus diariesystem sker. Godkännandet av klassificeringsstrukturen har tagit mycket längre tid än vad medarbetarna på Stadshus hade beräknat, se tidigare granskning av offentlighet och sekretess ovan. Enligt information från kansliansvarig kommer filialen i Bryssel integreras i diariesystemet så snart Stadshus nya klassificeringsstruktur är på plats.

Bedömning

Rekommendationen om att registrera inkomna och upprättade handlingar kvarstår.

Lekmannarevisorerna rekommenderar styrelsen att säkerställa att bolaget registrerar inkomna och upprättade handlingar i enlighet med gällande krav.

Lekmannarevisorerna vill i sammanhanget påtala vikten av att verksamhetens handlingar och de processer som styr verksamheten på ett tillfredsställande sätt beaktas och snarast integreras i Stadshus system för ärende- och diariehantering.

Lekmannarevisorernas uppdrag och rapportering

Den kommunala revisionen är ett lokalt demokratiskt kontrollinstrument med uppdrag att granska den verksamhet som bedrivs i kommunen.

Lekmannarevisorer är förtroendevalda och utses av fullmäktige ur gruppen förtroendevalda revisorer (gruppen benämns som Stadsrevisionen). Lekmannarevisorerna har ett självständigt uppdrag att granska de bolag som helt eller delvis ägs av kommunen. I Göteborg utses i regel två lekmannarevisorer för varje bolag. Revisorerna är oberoende och granskar på fullmäktiges uppdrag och därigenom indirekt också för medborgarna.

Resultatet av lekmannarevisorernas granskning redovisas i granskningsrapport och granskningsredogörelse, en per bolag.

Revisorerna genomför också särskilda granskningar som i regel rör flera bolag och nämnder. Dessa redovisas i revisionsrapporter till fullmäktige löpande under året.

Revisorerna tar även varje år fram en årsredogörelse som sammanfattar all den granskning som gjorts i kommunen under det aktuella året.

Revisorernas rapporter hittar du på www.goteborg.se/stadsrevisionen.

Språkbruk och revisionstermer

När revisorerna har genomfört en granskning lämnar de ofta rekommendationer till de granskade nämnderna och bolagen. Ibland lämnar de även revisionskritik.

Rekommendationer lämnas då revisorerna ser brister i verksamheten. Rekommendationerna syftar till att utveckla och förbättra verksamheten.

Revisionskritik lämnas då revisorerna ser brister i verksamheten som är av mer allvarlig karaktär. Revisionskritik graderas genom begreppen erinran eller anmärkning. Anmärkning är allvarligast. När det gäller nämnderna kan en anmärkning lämnas med eller utan tillstyrkan om ansvarsfrihet.

Under kommande år följer revisorerna upp vilka åtgärder nämnden eller bolaget har gjort för att följa revisorernas rekommendationer.

Stadsrevisionen

Postadress: Box 2141, 403 13 Göteborg

Besöksadress: Stora Badhusgatan 6, Göteborg

Kontaktcenter: 031-365 00 00, kansli: 031-368 07 00

stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se

**Göteborgs
Stad**